

Haldið jólin í friði og náðum

- það er ein framhjárættur, sum ekki stendur øllum í boði, sigur Eyðun Joensen, sálarfrøðingur. Jólíni eru gleðishátíðin mikla, men kortini eru nógv fólk í ringum hýri, einsamøll og strongd um jólíni. M.a. hetta greiðir Eyðun frá í samrøðuni



Eyðun Joensen, sálarfrøðingur: - Jólíni eru familjuhátíðin burturav. Tað setur krøv til einstaklingin, tí tann stóri familjuhugurin skal setast í háseti. Tíverri er "familjuhugurin" als ikki til í ávísu fòrum, og tí eru so mong, sum kenna seg einsamallan um jólíni

Tað er mikumorgum og skýmlikt í skrivstovuni hjá Eyðun Joensen, sálarfrøðingur á Psykiatrisku deild.

Hóast virksemd er at sammeta við tað, sum vit kenna frá filmum um Wall Street í sjónvarpinum, so tolir trongliga skrivstovan hjá sálarfrøðinginum onga samanbering!

Fyrst er at geva tol, tí ikki bert Sosialurinn vil tosa við Eyðun Joensen. Tá tú ert sloppin gjøgnum hetta nálareygað, skulu tvær telefon-samrøður avgreiddast, so pikkur uppá hurðina, o.s.fr. Her stendur á øllum nøglum, men tað er vanligt um hesa tíðina, sigur Eyðun Joensen.

Nógvar og stásiligar eru fyrimyndirnar hjá okkum, tá jólahátíðin stundar til. Vit skulu keypa jólagávur, vera um børnini, at tey fáa so nógv við, sum gjørligt.

Minnast skyldfólk og vinir, summi kanska av berari plikt.

Síðani er tað alt tað heimliga, sum skal stásast upp, matgerð og køkur skulu bakast.

Hetta setur stór krøv til einstaklingin, og nógv eru tey, sum gerast so lúgvaði av øllum hóastákinum, at tey als ikki orka ella hava bindindi at halda jól, tá tíðin at enda kemur.

FAMILJUHATÍÐIN

Eyðun Joensen: - Eg stúri aluð fyri hesum, tí vónirnar til tað, sum skal koma - hátíðina, jólaveitslurnar familjusakomurnar o.s.fr., eru mangan stórar avbjóðingar fyri nógv fólk. Jólíni eru gleðishátíð. Hvi eru fólk so kedd og tunglynt á jólum?

- Jólíni eru familjuhátíðin burturav. Tað setur krøv til einstaklingin. Tann stóri familjuhugurin skal setast í háseti. Tíverri er "familju-

hugurin" als ikki til í ávísu fòrum, og tí eru tað mong, sum kenna seg einsamøll ella strongd.

- Vanliga er tað soleiðis í gerandisdegnum, at tað ber til at liva við, at familjur eru syndraðar ella klandrast sínámillum. Ella at ein sjálvur er forfjónaður, einsamallur ella avbyrgdur.

TEY GOMLU OG BÖRNINI?

Tað kunnu vera hjún, sum eru farin frá hvørjum øðrum. Øll vildu helst havt børnini hjá sær á jólum, tá at umstøðurnar kunnu forða tí.

Er talan um fólk, sum eiga børn í fleiri liðum, so er greitt, at tað er torført at fáa alt at ganga upp í eini hægri eind. Øll vilja hava sín rætt til børnini o.s.fr. Hvussu so við børnunum, sum foreldur ikki vísa seg at vilja vita av?

Talan kann eisini vera um einlig og eldri einsamøll fólk, sum ikki í gerandisdegnum hava so nógv samband við familjuna.

- Á jólum verður alt hetta sett upp sum ein vøkur mynd, sum ein átti at livað upp til.

- Hvør einstakur hevur í hugaheimi sett sær fyrir, hvussu jólíni skulu mynda seg. Situr myndin ikki til veruleikan tá avtornar, kemur tunglyndi og ótryggleikin til sjóndar.

- Hinegin, so er tað torførast hjá teimum, sum eru einsamøll. Teirra ivamál er, um familjan bjóðar teimum at halda jól. Hóast einki samband í gerandisdegnum, so merkist tað kortini ikki so tungt, sum á jólum.

Einsamøll fólk kenna tað oftast soleiðis, at tey eru til ampa, ella at familjan kanska heldur seg verða noydd at bjóða teimum.

Er talan um fólk, sum hava sálarliga sjúku av og á, so kann tað eisini verða trupult hjá teimum avvarandi, tí slík fólk kunnu verða strævin at vera um, tá ringast leikar á.

Liva tey væl, ber tað til, men í summum fòrum eru familjubondini ikki so sterk longur, og uppaftur - í summum fòrum, als ikki til.

INNLOGD A JÓLUM

-Vanliga er sera nógv at gera á psyk. deild fyri jól, m.a. takka verið tí øktu ferðini, strongdini og óttanum fyri tí tilstundandi. Mong eru vónbrotni, men

tað plagar at vera avhasað, um sjálva jólahalguna.

Fleiri verða verandi á deildunum ella koma inn júst tá, tí tilveran Uttandeilda kennist teimum so medmenniskjansliga sultin, at sjálvst jólahugurin á psyk. deild (og her verður nógv gjørt burturúr), kennist frægari enn heima hjá sær sjálvum - um ein annars hevur nakað "heim" yvirhøvur.

Hetta er ein kendur trupulleiki - eisini aðrastaðni.

Í Danmark hava teir á onkrum deildum ein "jóla-lista," har sjúklingar, sum annars eru úti í samfelagnum, verða bjóðað at halda jól á sjúkrahúsinum.

Starvsfólkkið veit, at nógv fólk sita einsamøll á jólum, og tí vilja tey bjóða teimum á deildirnar, fyrir at forða fyrir at tey gerast sjúk og kanska skulu innleggjast seinni.

Vit hava eisini í Føroyum roynt hetta, og gera tað í ávísan mun enn. Annars veit eg um, at tey á Barnaheiminum hava bjóða einsamøllum av teirra egnu, inn á gólvíð um jólíni.

EINSAMALLUR JÓLAFTAN

Eyðun Joensen sigur, at hann í tveimum fòrum hevur hildið jól einsamallur, og at tað als ikki var torført, tí tað ikki var reint kenslulig, men ítekilg forðing var atvoldin.

- Einu ferðina lá eg við krímsjúku á studentabýlinum, tá eg las sálarfrøði.

- Arðu ferðina var eg komin við skipi á Havnina, og slapp ikki norður til Klaksvíkar fyrr enn triðja dag.

-Eg kenti meg als ikki einsamallan.

Hevði eg onga familju átt, ella visti, at familjan ikki vildi halda jól saman við mær, so hevði verið øðrvísi.

BÍBLIAN OG FREUD

-Hóast vit sita í háborgini hjá Freud, og hansara setningar eisini verða havdir á lofti, so tekur Eyðun Joensen til Bíbliuna eins ofta og Freud.

Eyðun Joensen: - Trupulleikin er eisini, at jóla-stákið rættiliga ger so nógv um seg á okkara døgum, at fólk overva seg í tímligum